

мечтания мъж, търсен и очакван. Така го възприема и Ирина. Всъщност и двете жени го идеализират, защото го обичат. Същите „полезни“ за бизнеса качества съзира у него и татко Пиер, като го нарича „студен и предпазлив хитрец“. Неистовият стремеж на двамата към печалбата сближава образите.

Ако насочим наблюденията си не към философската, а към психологическата основа, върху която Димов гради характера на Морев, бихме могли да приложим част от разбиранията на един от учениците на Фройд – Алфред Адлер. Според него зад преувеличения стремеж да бъдеш пръв пред всички останали се крие потиснат „комплекс за малоценност“ и подобно поведение има компенсаторен характер. Страховата невроза, която се развива като последица, е естественият резултат.¹¹ Има още един любопитен детайл: според учения подобно поведение е типично за хора с по-нисък ръст – точно какъвто е Борис Морев.

Така както той и цялото му семейство са живели, съсипвани от тиранията на бащата, по същия начин си поставя за цел да властва над хората, да се чувства силен и значим, решавайки, че е по-важно да се страхуват от него, отколкото да го уважават или обичат. Оттук нататък всичко в неговия живот тръгва „нагоре“ във финансов и „надолу“ в морален смисъл. Както пише Цв. Тодоров: „Да бъдеш чудовището, злодеят, предполага обаче, че от теб се боят и със самия си страх те признават.“¹²

Оформянето на образа, на неговата характеристика, избирането на мотива за избора на Борис идват и от реалните прототипове, които писателят е използвал. Той влага в него немалко от чертите на известни търговци на тютюн, за които подробно му е разказвал неговият втори баща. Сред тях са Георги Чалбуров, Жак Асеов, Таквор Такворян и др. Тази връзка с живота прави образа на Борис Морев много по-убедителен.

Психологически много ясно Димов е показал, че зад маската на цинизъм и жестокост, която Морев си слага, особено ко-

¹¹ Вж. Адлер, А. За нервния характер. София, с. 261. Забележка: В книгата не е посочена годината на издаване.

¹² Тодоров, Цв. Живот с другите. София, 1998, с. 107-108.